

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

Затверджено

На засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

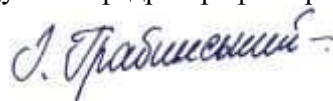
факультету міжнародних відносин

Львівського національного університету імені

Івана Франка

(протокол № 12 від 12.06. 2023 р.)

Завідувач кафедри проф. Ігор ГРАБИНСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни
«СУЧАСНІ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»,
що викладається в межах ОП «Міжнародний менеджмент» та ОП «Міжнародні фінанси»
другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти для
студентів спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

Львів - 2023

Силабус курсу
СУЧАСНІ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Назва дисципліни	Сучасні моделі економічних систем
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 19
Факультет та кафедра, за якими закріплена дисципліна	Факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних економічних відносин
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Викладачі дисципліни	Грабинський Ігор Михайлович, д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин
Контактна інформація викладачів	ihor.hrabynskyi@lnu.edu.ua (032) 239-47-81
Консультації з питань навчання по дисципліні відбувається	Середа 14.00 – 15.00 (кафедра міжнародних економічних відносин, вул. Січових Стрільців, 19)
Сторінка дисципліни	https://intrel.lnu.edu.ua/course/naukovi-osnovy-analizu-ekonomichnyh-system
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Сучасні моделі економічних систем» є нормативною дисципліною ОП Міжнародний менеджмент та Міжнародні фінанси спеціальності «Міжнародні економічні відносини», яка викладається в другому семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Ринкові перетворення в Україні супроводжуються популярним міфом про те, що формування ринкової економіки обов'язково зробить наше суспільство заможним та щасливим. Як приклад називають Сполучені Штати, Німеччину, Японію, Південну Корею. Рідше згадують Грецію, Португалію, Іспанію. Практично не згадують Болівію, Філіппіни чи Колумбію. Ці країни мають ринкову економіку, але чому ефективність її різна? Що робить одні держави економічно високоефективними, а інші – неефективними? Відповідь на ці питання дає теорія порівняльних економічних систем, яка є основою курсу «Сучасні моделі економічних систем». В навчальному курсі можна виділити чотири частини: (1) сучасні теорії порівняльних економічних систем; (2) система економічного лібералізму (капіталізм); (3) формування та розвиток “змішаних” моделей економічних систем у Західній Європі; (4) проблеми становлення економічної системи України.
Мета та цілі дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні моделі економічних систем» є засвоєння суті, особливостей і базових інститутів національних моделей економіки; опанування теоретико-методологічними засадами їх ідентифікації; набуття навичок розкриття чинників становлення, функціонування та розвитку цих моделей.
Література для вивчення дисципліни	1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с.

3. Канова, О. (2023). Підходи до трактування поняття «економічна система» та її дослідження. Економіка та суспільство, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-13>
 4. Павлов О.І. Економічна система України в контексті розвитку міжнародних економічних відносин// інфраструктура ринку - Випуск 67., 2022 – с.35-40
 5. Лозиченко, О. М. (2022). Сучасний стан досліджень у сфері розвитку економічних систем в умовах нестаціонарності. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, 1(4). <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-01>
 6. The Routledge Handbook of Comparative Economic Systems/ ed.by Dallago B., Casagrande S. - Taylor & Francis, 2023 – 782 p.
 7. Comparative Economic Systems: Model and Cases / Ed. by Morris Bornstein.- 6th ed.- Homewood; Boston: Irwin, 1989.- 499 p.
 8. Daniels, J.P., VanHoose D.D. Global economic issues and policies / 4th edition. – New York : Routledge, 2017. – 603 p.
 9. Gianaris N.V. Contemporary Economic Systems: A Regional and Country Approach.- Westport; London: Praeger, 1993.- 196 p.
 10. Gianaris N.V. The European Community, Eastern Europe, and Russia: Economic and Political Changes.- Westport; London: Praeger, 1994.- 202 p.
 11. Gregory P.R., Stuart R.C. Comparative Economic Systems.- 2nd ed.- Boston etc.: Houghton Mifflin, 1985.- 575 p.
 12. Haitani K. Comparative Economic Systems: Organizational and Managerial Perspectives.- Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1986.- 414 p.
 13. Henley A., Tsakalotos E. Corporatism and Economic Performance: A Comparative Analysis of Market Economies.- Brookfield: Edward Elgar, 1993.- 218 p.
 14. Holesovsky V. Economic Systems: Analysis and Comparison.- N.Y. etc.: McGraw-Hill, 1977.- 495 p.
 15. Krugman P.R., Obstfeld M., Melitz M.J. International economics: theory & policy / Eleventh Edition. – New York : Pearson, 2018. – 772 p.
 16. Pryor F.L. A Guidebook to the Comparative Study of Economic Systems.- Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1985.- 342 p.
 17. Solo R.A. Economic organizations and social systems / 2nd ed. – Ann Arbor: University of Michigan Press, 2000. – 505 p.
 18. The Evolution of Economic Systems / Ed. by K.Dopfer and K.-F.Raible.- N.Y.: St.Martin's Press, 1990.- 284 p.
 19. Zimbalist A., Sherman H.J., Brown S. Comparing Economic Systems: A Political-Economic Approach.- N.Y. etc.: Harcourt Brace Jovanovich, 1989.- 480 p.
- Додаткова:**
20. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє: До ефективніших суспільств. Доповідь Римському клубові.
 21. Грабинський І. Еколого-економічна система України: Порівняльний аналіз.- Львів: НТШ, 1997.- 240 с.
 22. Кульчицький Я.В. Сучасні економічні системи в умовах екологізації та глобалізації (теоретико-методологічні засади порівняння). – Л.: Ліга-Прес, 2011. – 687 с.
 23. Пахомов Ю. та ін. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі.- К.: Україна, 1997.- 237 с.
 24. Перехідна українська економіка: стан і перспективи / За ред А.Філіпенка та В.Бандери.- К.: Академія, 1996.- 224 с.
 25. Сакс Дж., Пивоварський О. Економіка перехідного періоду (Уроки для України) / Пер. з англ.- К.: Основи, 1996.- 345 с.
 26. Beyond the Euromaidan : comparative perspectives on advancing reform in Ukraine / Ed. by H.E. Hale and R.W. Orttung. – Stanford, California:

	<p>Stanford University Press, 2016. – 322 p.</p> <p>27. Hirschfeld K. Gangster states: organized crime, kleptocracy and political collapse. – Hampshire; New York: Palgrave Macmillan, 2015. – 176 p.</p> <p>28. Kenworthy L. In Search of National Economic Success: Balancing Competition and Cooperation.- Thousand Oaks etc.: Sage, 1995.- 274 p.</p> <p>29. Oxenfeldt A.R., Holubnychy V. Economic Systems in Action: The United States, The Soviet Union, and France.- 3rd ed.- N.Y. etc.: Holt, Rinehart & Winston, 1965.- 264 p.</p> <p>30. Redding S.G., Witt M.A. The future of Chinese capitalism. – Oxford; New York: Oxford University Press, 2007. – 265 p.</p> <p>31. The future of welfare in a global Europe / Marin Bernd (ed.). – Farnham, Surrey: Ashgate, 2015. – 528 p.</p> <p>32. The liability of public authorities in comparative perspective / Ed. by K.Oliphant. – Cambridge, UK: Intersentia, 2016. – 887 p.</p>
Тривалість курсу	1 семестр
Обсяг курсу	90 годин, з них 32 аудиторні, 58 – самостійна робота, 3 кредити ECTS.
Ключові слова	Економічні системи, класифікація економічних систем, вільне підприємництво, змішана економіка
Очікувані результати навчання	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p> <p>ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності</p> <p>ФК2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі</p> <p>ФК7. Здатність аналізувати й оцінювати гео економічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.</p> <p>ПРН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.</p> <p>ПРН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.</p> <p>ПРН. 12 Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.</p>
Формат курсу	Очний
Теми	Див. Схему курсу нижче
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	<ul style="list-style-type: none"> Сучасні теорії міжнародної макроекономіки Економічний розвиток сучасних цивілізацій

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання	Лекції Презентації Групові проекти Проектно-орієнтоване навчання Дискусії		
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, 2019р., ноутбук Asus– 2019р., настінна дошка Smartbox 600, проєкційний екран; intel ® Pentium Impression, CPU IntelCore I3 (14 шт.), операційні системи: Windows 10.		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Підсумкова оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти за поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінки за підсумковий модульний контроль, оцінок за СРС та ІНДР та екзамені. Екзаменаційна оцінка є результатом письмового виконання завдань екзаменаційного білету (максимальна екзаменаційна оцінка становить 50 балів). Загальна підсумкова оцінка становить 100 балів.		
Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів		Бали рейтингу	Максимальна кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях			
Критерії оцінювання		5 балів	
студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.		5	
студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.		4	
студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.		3	
студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.		2	
студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.		1	
студент не готовий до заняття.		0	
2. Самостійна робота студентів (СРС)			
Критерії оцінювання			
Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт). Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише		5	

на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі (виконанні залікового модулю, на іспиті).					
3. Індивідуальна робота студентів (ІНДР)					
Критерії оцінювання					5 балів
▪ робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі					5
▪ робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог					4-3
▪ робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог					2-1
▪ робота не виконана або не зарахована.					0
4. Модульний контроль					
Критерії оцінювання					5 балів
<p>Перший рівень – завдання із вибором відповіді – це теоретичні тестові питання, що мають варіанти відповідей, з яких одна є правильною (<i>максимально 2 бали</i>).</p> <p>Другий рівень – тестові завдання із вибором відповіді, з яких тільки одна є правильною підвищеного рівня складності (<i>максимально 1,5 балів</i>).</p> <p>Третій рівень – теоретичні питання з повним обґрунтуванням і поясненням, з розширеним викладом матеріалу (<i>максимально 1,5 бали</i>) (<i>можливе також проведення підсумкового тестування</i>)</p>					5
5. Екзамен					50
<p>Семестровий екзамен, як форма підсумкового контролю, є обов'язковим для всіх студентів.</p> <p>Екзаменаційний білет містить завдання 3-ьох рівнів складності.</p> <p>Перший рівень – завдання із вибором відповіді – це теоретичні питання, що мають по чотири варіанти відповідей, з яких одна є правильною (максимально 20 балів).</p> <p>Другий рівень – тестові завдання підвищеного рівня складності із вибором відповіді, з яких тільки одна є правильною (максимально 15 балів).</p> <p>Третій рівень – розширений виклад відповіді на питання (максимально 20,0 балів)</p> <p>Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів.</p> <p>Оцінка одержана на екзамені є остаточною. Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів.</p>					
Поточний та модульний контроль					
Семінарськ і заняття (35 балів)	Індивідуальн а робота студента (ІНДР) (5 балів)	Самостійн а робота студентів (5 балів)	Модульни й контроль (5 балів)	Екземе н	РАЗО М – 100 балів
50 балів				50 балів	
100 балів					
<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на семінарських заняттях (поточне тестування), заліковому модулі, захисті ІНДР та перевірки СРС. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час аудиторного заняття; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Модульний контроль проходить у формі тестування на університетській</p>					

	<p>платформі MOODLE / у додатку Microsoft Forms</p> <p>Письмові роботи: Протягом семестру студенти повинні виконати кілька видів письмових робіт (самостійне індивідуальне дослідження, контрольну роботу).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування Відвідування занять студентами є обов'язковим. Кількість занять, пропущених студентом без поважних причин не може перевищувати 50% занять. У випадку пропуску більше 50% занять без поважних причин студент не допускається до іспиту. У відомість виставляється оцінка "незадовільно".</p> <p>Якщо студент пропустив заняття без поважної причини, він не має права на перездачу матеріалу.</p> <p>Якщо студент пропустив заняття з поважної причини (яка підтверджується документально), він повинен здати заборгованості у 10-денний термін (за погодженням із викладачем).</p> <p>Студенти повинні здавати усі письмові завдання до вказаного викладачем кінцевого терміну, спізнені роботи не приймаються (якщо немає документального підтвердження причини спізнення).</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані па поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття: недопустимість пропусків та запізньєнь на заняття: користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат: несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену</p>	<p>Питання для підготовки базуються на основі тем, обговорених в рамках занять, а також на основі самостійно опрацьованих студентами матеріалів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи політична свобода є обов'язковою передумовою економічної свободи? У яких реальних співвідношеннях існують в Україні політична та економічна свободи? 2. Економічні системи Заходу часто називають <i>капіталізмом</i>. Чи однаковим є американський, німецький, французький, шведський та японський капіталізм? Чи можна усі ці системи назвати власне капіталістичними? Яке визначення економічної системи капіталізму Ви вважаєте справедливим? 3. Економічну систему Швеції часто називають "<i>шведським соціалізмом</i>", колишньої Югославії - "<i>ринковим соціалізмом</i>", у 1980-ті роки СРСР називав свою економічну систему "<i>розвинутим соціалізмом</i>". Які економічні системи Ви зарахували б до соціалістичних? Який критерій "соціалістичності" Ви обрали б? Обґрунтуйте свою думку. 4. Дайте визначення економічної системи. Чи справедливо було б називати економічну систему соціально-еколого-економічною? 5. У чому полягає суть екологічної парадигми економічної науки? 6. Чи характеризують економічні системи такі поняття, як соціальна

справедливість, соціальний захист, соціальний мир? Чи можна вважати усі сучасні економічні системи змішаними?

7. Чи допомагає знання структур економічних систем їх порівняльному аналізу? Поясніть свою думку.

8. Які головні хиби математичного моделювання економічних систем?

9. За якими критеріями можна визначити соціальну, економічну та екологічну ефективність економічних систем?

10.Що, на Вашу думку, є ефективніше - адміністративне обмеження забруднення довкілля чи продаж прав на можливість його забруднення? Який із цих підходів придатний для української практики?

11.Які особливості формування американської системи цінностей? Які способи її підтримання?

12.Скориставшись статистичним довідником, проаналізуйте ефективність економічної системи США (абстрагуючись від абсолютних та відносних переваг їх зовнішньої торгівлі). Які переваги економічної системи США?

13.Чи справедливо говорити, що сьогодні у США існує *система економічного лібералізму*? Обґрунтуйте свою відповідь.

14.Чи сформована у США форма політичного правління, а також економічна система прийнятні для України? Поясніть.

15.Основні положення критики Карлом Марксом капіталізму.

16.На яких теоретичних засадах збудована сучасна німецька економічна система.

17.У 1950 році 1 фунт стерлінгів, 1 долар США та 1 французький франк коштували відповідно 11,70, 4,30 та 1,20 німецьких марок. У 1996 році ці валюти коштували відповідно – 3,20, 1,52 та 0,17 німецької марки. Чи свідчать ці цифри про динаміку макроекономічної ефективності відповідно німецької, британської, американської та французької систем?

18.Економічна система Німеччини після другої світової війни була практично зруйнована. У цих умовах фрайбурзьким неолібералам вдалося запропонувати модель соціальної ринкової економіки. Чи відповідає ця модель системі національних цінностей німців? Чи повоєнна економічна криза у Німеччині не нагадує Вам сучасну українську? Обґрунтуйте свої міркування.

19.У чому, на Ваш погляд, причина екологічної ефективності економічної системи Німеччини?

20.Які характерні риси національної ментальності французів Ви б відзначили? Чи ці риси сприяють чи заважають підвищенню економічної ефективності національної економіки?

21.Чому, на Ваш погляд, Франція є сприйнятливішою до соціалістичних чи марксистських ідей, ніж, наприклад, США або сусідні Великобританія чи Німеччина?

22.Із якою економічною системою - німецькою чи французькою - Україна має більше спільного? Обґрунтуйте свої думки.

23.Чи економічна система Франції є екологічно ефективною?

24.На яких основних засадах побудована система шведського соціалізму?

25.Які переваги і хиби економічної системи розподільчого соціалізму? Чи ефективною була б ця система у США чи Україні? Обґрунтуйте свою думку.

26.Чи стимулює ця система розвиток великого підприємництва (як, наприклад, авто-, судно-, машинобудування, важку індустрію тощо) і чому? Чи може бути національна економіка ефективною без цих галузей?

27.У 20-30-ті роки у Галичині був надзвичайно добре розвинений кооперативний рух. Можемо навіть стверджувати формування у межах Польщі ефективної української національної економічної системи. Формування української економічної системи велось цілеспрямовано, про що свідчить навіть назва друкованого органу РСУК "Кооперативна респуб-

	<p>ліка". На Ваш погляд, чи відповідав кооперативний ідеал українським національним цінностям? Чи придатна ця ідея для формування національної економічної системи України сьогодні?</p> <p>28. Яка система цінностей характерна для українців? Яка форма політичного правління відповідає цим цінностям?</p> <p>29. На час розпаду СРСР Україна була (1989 р.) на першому місці у світі за видобутком залізних руд (2126 кг) і виплавленням сталі (1060 кг) на душу населення. На другому місці були за видобутком руд - Франція (167 кг), виплавленням сталі - Німеччина (691 кг). У виробництві зернових та зернобобових Україна (1033 кг) поступалась лише Франції (1058 кг). Зважаючи на розташування основної частки чорноземів світу власне в Україні, перспективи виробництва зерна практично не обмежені. Крім цього, в Україні заробітна плата набагато нижча ніж, скажімо, у США чи Канаді. Враховуючи ці цифри, проаналізуйте, чи вигідна економічно стабільна і розвинута Україна для багатьох розвинених держав світу?</p> <p>30. Чи впливають екологічні чинники на ефективність економічної системи України? Обґрунтуйте свою думку.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* лекція, самостійна. дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	<p>Тема 1. Предмет і завдання курсу Визначення економічної системи. Природа економічних систем. Предмет теорії порівняльних економічних систем. Способи класифікації економічних систем. Ціннісні орієнтації та ідеології. Індивідуалізм. Конфлікт між індивідуалізмом та колективізмом. Авторитарний колективізм. Патріотизм як ідеологія. Соціальні відносини. Методи порівняння. Моделювання. Емпіричний аналіз. Оцінка результатів. Формаційний та загальноцивілізаційний підходи. Завдання теорії порівняльних економічних систем. Визначення пріоритетів системи та їх реалізація: економічне зростання; ефективність; розподіл доходу; стабільність (циклічна стабільність, контрольована інфляція, мінімізація безробіття); перспективи розвитку національної економіки.</p>	Лекція Практичне заняття самостійна робота	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с. 3. Zimbalist A., Sherman H.J., Brown S. Comparing Economic Systems: A Political-Economic Approach.- N.Y. etc.: Harcourt Brace Jovanovich, 1989.- 480 p 4. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє: До ефективніших суспільств. Доповідь Римському клубові</p>	3	2 тиж.
2	<p>Тема 2. Теорії еволюції економічних систем Поняття еволюції та його застосування при вивченні розвитку економічних систем. Еволюція та революція: діалектика співвідношення. Провісники сучасних теорій еволюції економічних систем (К.Маркс, А.Маршалл, Т.Веблен, Й.Шумпетер).</p>	Лекція Практичне заняття самостійна робота	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс</p>	3	2 тиж

	Сучасні теорії еволюції економічних систем. Еволюційні теорії “нової хвилі”: неошумпетеріанство та постдарвінізм. Теорії конвергенції економічних систем.		лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с. 3. The Evolution of Economic Systems / Ed. by K.Dopfer and K.-F.Raible.- N.Y.: St.Martin’s Press, 1990.- 284 p		
3-4	Тема 3-4. Економіка вільного підприємництва. Економічна система США Теорія економічного лібералізму та її реалізація у США. Індивідуалізм. Економіка вільного підприємництва та її основні ознаки: максимізація прибутків, приватна власність, вільні ринки, обмежена роль уряду, головна мета – задоволення індивідуальних потреб. Особливості становлення та розвитку економічної системи США. Проблеми, які породжує система вільного підприємництва. Тенденція до економічної та соціальної несправедливості та її подолання: виникнення трудових спілок, запровадження законодавства про мінімальну заробітну плату, офіційне визначення рівня бідності, прогресивне оподаткування доходів та спадщини, поширення власності, монетарна та фіскальна політика держави, антитрестівське законодавство, соціальне законодавство, запровадження соціальних та політичних критеріїв у сфері прийняття рішень. Критерії ефективності економічної системи США.	Лекція Практичне заняття самостійна робота Групова робота	1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с. 3. Pryor F.L. A Guidebook to the Comparative Study of Economic Systems.- Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1985.- 342 p 4. Кульчицький Я.В. Сучасні економічні системи в умовах екологізації та глобалізації (теоретико-методологічні засади порівняння). – Л.: Ліга-Прес, 2011. – 687 с	3	2 тиж
5	Тема 5. Національно-державні різновиди змішаної економіки: Німецька соціальна ринкова економіка	Лекція Практичне заняття самостійна	1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посіб-	1,5	1 тиж

	<p>Теорія неолібералізму та її реалізація у повоєнній Німеччині. Методологічні принципи В.Ойкена. Концепція соціальної ринкової економіки. Головні ознаки системи економічного неолібералізму. Спільності та відмінності систем економічного лібералізму та неолібералізму. Особливості системи соціального захисту в Німеччині.</p> <p>Проблеми, що породжуються системою економічного неолібералізму та способи їх подолання. Формування “середнього” класу як показник стабільності економічної системи. Законодавство про творення багатства.</p> <p>Показники ефективності системи. Узгодження національної економічної політики та членства у ЄС.</p>	<p>робота Опрацювання кейса</p>	<p>ник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с.</p> <p>2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с.</p> <p>3. Pryor F.L. A Guidebook to the Comparative Study of Economic Systems.- Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1985.- 342 p</p>		
6	<p>Тема 6. Національно-державні різновиди змішаної економіки: Шведський розподільчий соціалізм</p> <p>Шведська модель економічної системи як поєднання соціалістичних цілей і системи вільного підприємництва.</p> <p>Принцип розмежування економічних функцій створення багатства та його розподілу.</p> <p>Реалізація цього принципу у скандинавських країнах.</p> <p>Основні ознаки економічної системи розподільчого соціалізму. Дилема між ефективністю та рівністю у доходах. Проблеми, що породжуються економічною системою. Шляхи подолання проблем, що виникають.</p> <p>Показники ефективності економічної системи розподільчого соціалізму.</p>	<p>Лекція Практичне заняття самостійна робота Групова робота</p>	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с.</p> <p>2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с.</p> <p>3. Solo R.A. Economic organizations and social systems / 2nd ed. – Ann Arbor: University of Michigan Press, 2000. – 505 p</p>	1,5	1 тиждень
7	<p>Тема 7. Національно-державні</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Грабинський І.</p>	1,5	1 тиждень

	<p>різновиди змішаної економіки: Економічна система Японії</p> <p>Стратегія економічного розвитку Японії. Особливості промислової організації: домінуюча роль промислових груп та їх торгових компаній; висока норма інвестицій (та заощаджень); координація діяльності підприємництва з боку державної бюрократії. Три основні види промислових груп в Японії: банківські групи “зайбацу”; банківські групи німецького типу; великі промислові групи (“Тойота”, “Соні”, “Тігачі” та ін.). Персоналізм і патерналізм в японській економічній культурі. Реалізація ідеї пожиттєвого найму. Роль держави в забезпеченні соціального добробуту громадян. “Урядова” власність. Рецесійні картелі. Раціоналізаційні картелі. Зміна ролі економічної бюрократії в Японії. Показники ефективності економічної системи Японії</p>	<p>Практичне заняття Групова робота</p>	<p>Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с. 3. Krugman P.R., Obstfeld M., Melitz M.J. International economics: theory & policy / Eleventh Edition. – New York : Pearson, 2018. – 772 p</p>		
8	<p>Тема 8. Особливості економічних систем нових індустріальних держав</p> <p>Міжнародний поділ праці та залучення до нього слаборозвинутих країн. Кооперація таких країн у виробництві науковомісткої та технологічно складної продукції як основа їх економічного зміцнення. Визначення поняття “нові індустріальні держави”. Умови формування нових індустріальних держав та становлення їх економічних систем. Особливості розвитку взаємовідносин з промислово розвинутими країнами. Специфічні особливості становлення економічних</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с. 3. Henley A., Tsakalotos E. Corporatism and Economic Performance: A Comparative</p>	1,5	1 тиждень

	<p>систем Сянгану (Гонконгу), Сингапуру, Тайваню, Кореї, Бразилії, Мексики, Аргентини, Індії та ін. Основні ознаки економічних систем нових індустріальних країн. Особливості реалізації основних проблем організації економіки. Показники ефективності економічних систем нових індустріальних держав.</p>		<p>Analysis of Market Economies.- Brookfield: Edward Elgar, 1993.- 218 p</p>		
9	<p>Тема 9. Економічні системи країн посткомуністичних країн: Шлях від командно-адміністративної системи Адміністративно-командна економічна система та її основні ознаки: максимізація виробництва продукції; монополізація державної власності на засоби виробництва; планово-розподільча система обліку; затратне ціноутворення; домінуюча роль уряду і політичної партії в економіці; політизація цілі функціонування економічної системи. Зрівняльний характер формування особистих доходів. Економіка дефіциту. Бюрократія в управлінні економікою. Соціальні втрати. Розрив на лінії еволюційного розвитку і рух по узбіччю цивілізації. Відхилення від загальноцивілізаційних принципів господарювання. Економічні та політичні проблеми, породжені командно-адміністративною системою, та спроби їх вирішення. Причини неефективності командно-адміністративних економічних систем.</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна робота</p>	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с. 2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с. 3. Gianaris N.V. The European Community, Eastern Europe, and Russia: Economic and Political Changes.- Westport; London: Praeger, 1994.- 202 p</p>	1,5	1 тиждень
10	<p>Тема 10. Економічні системи посткомуністичних країн в Центральній та Східній Європі Ринкові перетворення 1980-90-х рр. в країнах Східної</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна робота Групова робота</p>	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с.</p>	1,5	1 тиждень

	<p>Європи. Радикальні зміни в реалізації проблем організації економіки. Особливості у проведенні економічних реформ в Угорщині. Політичні та економічні перетворення у Польщі та Румунії.</p> <p>Розпад комуністичного військово-політичного блоку та РЕВ. Поділ Чехо-Словаччини та об'єднання Німеччини. Особливості перехідної економіки Чехії та Словаччини. Інтеграція економіки НДР в економічну систему ФРН. Трансформаційні процеси на Балканах: Албанія, Боснія і Герцеговина, Болгарія, Македонія, Словенія, Хорватія. Особливості перехідних процесів у Центральній Європі. Особливості економічної системи Росії як метрополії в колоніальній системі СРСР. Особливості економічної системи Росії.</p> <p>Проблеми формування національних економічних систем новими незалежними державами. Темпи ринкових перетворень та макроекономічні показники. Консолідовані ринкові економіки: Латвія, Литва, Естонія. Держави з власне перехідною економікою: Україна, Молдова, Вірменія, Грузія, Азербайджан. Казахстан, Киргизстан. Консолідовані статичні економіки: Білорусь, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан.</p> <p>Негативні наслідки перехідного періоду та шляхи їх подолання</p>		<p>2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с.</p> <p>3. Gianaris N.V. Contemporary Economic Systems: A Regional and Country Approach.- Westport; London: Praeger, 1993.- 196 p</p>		
11	<p>Тема 11. Економічні системи посткомуністичних країн: Економічна система України</p> <p>Передумови формування політичної і економічної системи України. Державність і її зміцнення в Україні. Ринкова</p>		<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с.</p> <p>2. Чеботарьова</p>	3	2 тиж

	<p>економіка – державно-національна економіка. Цінності та національна ментальність. Українські національні господарські форми. Колоніальне минуле України та його вплив на формування національної економіки. Українська економіка перехідного періоду. Перехідний процес. Трансформація підходу до розподілу ресурсів. Інфляція та фінансова система. Програма стабілізації. Ринкова лібералізація. Формування системи соціального захисту.</p> <p>Конституція України про основні параметри національної економічної системи.</p> <p>Вплив широкомасштабної війни росії проти України на перспективи економічного розвитку України</p>		<p>Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с.</p> <p>3. Daniels, J.P., VanHoose D.D. Global economic issues and policies / 4th edition. – New York : Routledge, 2017. – 603 p</p>		
12	<p>Тема 12. Сучасні тенденції зближення економічних систем</p> <p>Геополітичні аспекти розвитку економічних систем. Зміна геополітичних сил у 1990-х рр.</p> <p>Економічні системи в Європі. Соціальна орієнтація європейських економічних систем. Європейські інтеграційні процеси. Спільне вирішення основних проблем організації економіки. Зближення європейських економічних систем та перетворення ЄС у нову геополітичну силу.</p> <p>Інтеграційні процеси між новими незалежними державами.</p> <p>Особливості розвитку та зближення національних економічних систем в Азії, Африці, Латинській Америці. Орієнтація на індустріальний шлях розвитку.</p>	<p>Лекція Практичне заняття Самостійна робота Групова робота</p>	<p>1. Грабинський І. Сучасні економічні системи: Навчальний посібник.- Львів: Інтереко, 1997. – 176 с.</p> <p>2. Чеботарьова Н.М. Сучасні економічні системи: Курс лекцій. – Луганськ: ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2014. – 120 с.</p> <p>3. Comparative Economic Systems: Model and Cases / Ed. by Morris Bornstein.- 6th ed.- Homewood; Boston: Irwin, 1989.- 499 p.</p>	3	2 тиж

